

два вчителі-предметники). Коротко охарактеризуємо типи інтегрованих уроків, які доцільно застосовувати у початковій школі.

Уроки формування нових знань вирішують комплекс завдань, поставлених учителем шляхом сполучуваності різноманітних методів, засобів і технологій. На таких уроках створюється більше можливостей для вирішення пізнавальних завдань, висловлювання пропозицій реалізації творчого потенціалу, словом створюються умови для повного розвитку особистості учня.

Головною метою *уроків відкриття нових знань* є формування в учнів здатностей і компетенцій у рамках навчальної програми.

Уроки узагальнення знань проводяться при вивченні великих за обсягом тем програми або у кінці навчальної чверті, року. До них можна віднести підсумкові уроки. На уроці повторення і систематизації знань учні включаються в різні види діяльності. На цих уроках, разом з бесідою включаються короткі повідомлення учнів, виступи з усними рецензіями на окремі статті, книги, присвячені вирішенню питання [3, с. 52].

Отже, впровадження в початковій школі інтегрованого навчання забезпечує через певний час у школярів цілісність свідомості, розвиток теоретичного мислення, їх готовність до оцінювання об'єктів та явищ навколишнього світу, враховує періоди розвитку дитини для формування сильної особистості. Інтегроване навчання відповідає принципу гуманізації і дозволяє найбільш повно враховувати психологічні особливості, потреби і можливості учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Короткий термінологічний словник з педагогіки / укладач С. Г. Мельничук. Кіровоград, 2004. с. 36.
2. Савченко О. Я. Міжпредметні зв'язки як ресурс реалізації компетентнісного підходу на уроках літературного читання. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 2. С. 48-57.
3. «Інтеграція навчальних предметів в початковій школі як ефективна форма навчання молодших школярів»: Матеріали інтернет-семінару / уклад. Л. Н. Добровольська, В. О. Чорновіл. Черкас. КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2017. 183 с.

Карина Шило,

студентка М11 гр.

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **А.М. Крамаренко,**

д-р пед.н., проф. (БДПУ)

ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПОМІРНОГО СТУПЕНЯ

Формування пізнавальної діяльності дітей з інтелектуальними порушеннями завжди було і залишається актуальною і, водночас, надзвичайно складною проблемою теорії і практики спеціальної педагогіки.

Адже головною метою психолого-педагогічного супроводу таких дітей є оптимізація їхньої розумової діяльності за рахунок стимуляції психічних процесів і формування позитивної мотивації пізнавальної діяльності. Для успішного засвоєння програмового матеріалу потрібен фундамент, який складається з належного рівня розвитку психічних процесів школярів. Тому, виникає потреба в застосуванні на уроках різноманітних прийомів, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності учнів.

Дану проблему досліджували вчені: Л. Вавіна, І. Єременко, Л. Занков, А. Колупаєва, М. Матвеева, С. Миронова, Т. Сак та інші.

Пізнавальні можливості дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня різко знижує грубе порушення відчуттів, сприймання, пам'яті, уваги, мислення. Вони не можуть навчатися за спеціальними навчальними програмами для дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня. Тому, актуальним є створення спеціальних корекційно-розвивальних та навчальних програм для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня [2].

Дослідження науковців показують, що слабкість регулюючої функції мислення не дає можливості цій категорії дітей виділити у матеріалі суттєве і відкинути другорядне, різко знижує якість пам'яті. Недостатнє орієнтування і усвідомлення матеріалу призводить до того, що він запам'ятовується у чисто випадкових співвідношеннях. Ці діти повільно утворюють логічні зв'язки і, як правило, краще запам'ятовують те, що безпосередньо пов'язується з задоволенням їхніх фізіологічних потреб. Вони не вміють цілеспрямовано і усвідомлено пригадувати матеріал.

Діти з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня характеризуються своєрідністю пізнавальних процесів, передусім процесу мислення, нездатністю до утворення абстрактних понять. У той же час кожен процес відрізняється особливим характером розвитку та функціонування. Так, характерними особливостями пізнавальних процесів є [1]:

1) порушення сприймання як в плані його осмисленості та узагальненості, так і основного аспекту перцептивної діяльності. Сприймання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня протікає більш повільно, відрізняється слабкою диференційованістю, неточністю;

2) порушення уваги: вона поверхнева, страждає цілеспрямованість і стійкість, її вибірковість і концентрація, розподіленість і переключення. Дитина з інтелектуальними порушеннями відволікається, перескакує з одного об'єкта на інший, її міркування непослідовні;

3) наявність агнозій і порушень мотиваційного компонента у більшості дітей;

4) ослаблений розвиток усіх видів пам'яті;

5) порушення динаміки розвитку інтелектуальної діяльності (непослідовність суджень, лабільність і інертність мислення).

У результаті недорозвинення пізнавальних процесів у дітей з інтелектуальними порушеннями весь складний процес засвоєння знань відбувається з великими труднощами. Вони потребують значно більше часу для опрацювання сенсорної інформації. У дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня пізнавальні процеси

несформовані взагалі або перебувають на низькому рівні, що обумовлюється їхньою психічною пасивністю.

Характеризуючи здатність дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня до виконання побутових і трудових навичок, слід звернути увагу на низький рівень їх сформованості. Такі особи потребують постійної допомоги, нагляду та супроводу, керівництва, соціального захисту та постійної корекційно-розвивальної роботи.

Здійснений теоретичний аналіз літератури дає підстави стверджувати, що діти з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня мають своєрідні особливості розвитку пізнавальної, мовленнєвої, емоційної, особистісної та рухової сфери.

Отже, організація розвиваючого навчання з дітьми, які мають порушення інтелектуального розвитку помірного ступеня, з акцентом на пізнавальній діяльності зазначеної категорії дітей дає можливість не лише передати їм систему відповідних знань, умінь та навичок, але й формує в них хоч і елементарні, але, все ж таки, навички орієнтуватись в навколишньому середовищі, пристосовуватись до його змін. На вивчення цих питань спрямовується наш подальший теоретичний пошук.

ЛІТЕРАТУРА

6. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання. (Серія «Інклюзивна освіта») / А.А. Колупаєва. – К.: Науковий світ, 2010. – 260 с.

7. Крамаренко А. Реалізація гуманістично орієнтованого підходу у викладанні курсу «Я у світі» / А. Крамаренко // Учитель початкової школи. – 2017. – №8. – С. 32-35.